

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh třetí

Napsala: Dana Komínková

Ilustrovala: Věra Tomisová

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh třetí

Text pohádek: Dana Komínková

Ilustrace: Věra Tomisová

Text pohádek a ilustrace vznikly v rámci projektu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost č. CZ.1.07/1.3.48/02.0006 „Voda v životě člověka - vzdělávání pro zaměstnance mateřských a základních škol“.

Příjemce: České vysoké učení technické v Praze

©Dana Komínková, 2013

©Věra Tomisová, 2013

©ČVUT v Praze, 2013

ISBN 978-80-01-05467-3

O KAPIČCE, KTERÁ SI NATLOUKLA NOS

Byl krásný letní den a Sluníčko na mě volalo: „Pojď se projít, podíváme se spolu po městě.“

Moc ráda chodím se Sluníčkem ven, a tak jsem na sebe oblékla šatičky a sandály a vyrazila na procházku do města. Sluníčko ten den obzvlášť hrálo, vzduch byl tak teplý, až se nad chodníkem samotným teplem tetelil. Po hodině toulání jsem už začala hledat místo, kde bych si mohla na chvíli odpočinout. Ani nevím jak, najednou jsem se ocitla na malém náměstí s hezkou fontánkou uprostřed. Sedla jsem si na její okraj a pozorovala malé vodní kapky, které ve fontáně dováděly, poskakovaly jedna přes druhou, bublaly a pošťuchovaly se. Sluníčko se na ně se zalíbením dívalo, a jak jeho paprsky dopadaly na tančící kapky, vytvořila se okolo fontány nádherná duha.

Jakmile kapičky duhu uviděly, začaly dovádět ještě víc a bublaly, až to bylo slyšet nahoru na oblohu. Jejich veselé bublání probudilo ze spaní velký mrzutý černý mrak, který se objevil nad městem.

A protože ho dovádějící kapičky probudily ze spánku, hned se chtěl podívat, kdo ho to budí, a to rámusení zastavit.

Než jsem se nadála, černý mrak byl nad námi a začal burácet. Kapičky ve fontáně si z buráčení nic nedělaly a vyskakovaly si dál. Jenom duha se nám někam ztratila. Nechtěla, aby ji černý mrak viděl. Když mrak zjistil, že jeho buráčení kapičkám nevadí, tak se začal zlobit a šlehal po obloze blesky a řádil tak dlouho, až z něj začaly vypadávat stovky a tisíce kapiček. Kapičky padaly k zemi a najednou se začal ozývat nářek: „Au, to bolí! Pozor! Tady nepadejte, vezměte to trochu vpravo! Au, au, rozbila jsem si koleno!“. Na dlažbě a asfaltu si další a další kapičky rozbíjely nos nebo kolínka a naříkaly.

Kapičky ve fontáně přestaly dovádět, popadly lékárničku a běžely nebohé kapky ošetřovat.

Hned se jich začaly vyptávat: „Co se to stalo, jak se vám to přihodilo?“ A malé bolavé kapičky, které vypadly z mraku, začaly vyprávět: „No my jsme byly v tom velkém černém mraku, který nás měl donést nad krásný zelený trávníček a nad les, kde jsme z něj

chtěly vystoupit. Ale jak jste ho svým výskáním probudily, tak nás vyložil tady nad městem a nedal nám ani čas, abychom si nasadily speciální padáčky pro přistání na betonu, takže jsme teď všechny potlučené a bolavé.“

Kapičky z fontány se začaly stydět, protože to ony probudily mrzutý černý mrak. Všechny kapičky se shlukly dohromady a začaly přemýšlet, co s tím budou dělat, jak to změnit, aby si už nikdy žádná kapička nerozbila nos. Zatím co kapičky daly hlavy dohromady, přikutálela se ke mně ta nejmenší kapička, která se do toho velkého shluku debatujících kapiček nemohla protlačit. Kapička popotahovala, po tvářičkách jí stále tekly slzičky, z kolínka jí tekla voda a na hlavičce měla obrovskou bouli.

Dívám se na ni a ptám se: „Kapičko, nechtěla by sis sednout tady vedle mě? Podívej, tady vykukuje z asfaltu malý kousek travičky, který bude moc rád, když se na něj posadíš.“

Travička začala okamžitě přikyvovat a pozvala kapičku, aby se na ní posadila. Kapička nejdříve nedůvěřivě koukala, ale pak se přece jenom uvelebila. Travička jí připravila to nejměkčí stéblo, které

když se na něj kapička posadila, se začalo pomalinku houpat a kapičku chlácholit.

Jak Voděnka přistála na střeše s kytíčkami

Za chvílku se kapička začala usmívat a dala se do vyprávění. „Dovolte, abych se vám představila“, švitořila tenoučkým hláskem. „Jmenuji se Voděnka a jsem velká cestovatelka. Poslední dobou mám však na svých cestách obrovskou smůlu. Ten dnešní karambol není první, který se mi za posledních pár týdnů stal.“ Voděnka, začala znovu popotahovat.

Protože jsem moc zvědavá, a také ráda cestuji, hned jsem se Voděnky zeptala: „Co se ti přihodilo?“

Voděnka vypadala, jako když na tuhle otázku čekala a hned začala vyprávět.

Všechno to začalo před několika týdny, když jsem se vydala na svou cestu. Plula jsem si na jednom obláčku a hledala jsem místo, kde bych mohla vystoupit, když tu najednou vidím pod sebou veliké město. Ve městě jsem ještě nikdy nebyla, tak jsem poprosila oblá-

ček, aby mi zastavil a vysadil mě. Jak tak letím dolů směrem k městu, všimla jsem si, že je tam malý zelený flíček, tak jsem si to namířila přímo k němu. Když jsem konečně přistála do měkkého, zjistila jsem, že jsem pořád ještě moc vysoko. Rozhlédnu se okolo sebe a představ si, kde jsem přistála. Byla to moc krásná střecha domu, porostlá travičkou a stromy a dokonce tam kvetly a voněly kytičky. Moc se mi tam líbilo. Jedna kytička mě poprosila, jestli bych ji dala napít, že má hroznou žízeň. Protože vím, co se na správnou kapku sluší a patří, když ji někdo požádá o pomoc, hned jsem dovolila květině, aby mě vypila. Květinka byla moc šťastná a hned začala rozvíjet poupátka.

Voděnka se zasněně odmlčela a pak pokračovala.

Víš, to ti bylo zvláště krásné, být chvíli součástí té květiny a kvést s ní a vonět. Tak jsem s květinou žila několik týdnů, až přišel podzim a květinka se musela uložit k zimnímu spánku. Už mě nepotřebovala. Jednoho krásného dne mi Sluníčko pomohlo vrátit se zpátky na oblohu. Cestovala jsem po obloze a přesedala z obláčku na mráček, pak na mrak, z něj zase na obláček a tak dokola. Voděn-

ka se na chvíličku odmlčela, a když jsem se na ni podívala, tak jsem si všimla, že ze samého vyprávění usnula. Nechala jsem ji spát a pozorovala jsem dál rokující kapky.

Jak Voděnka nevydařeně přistála

Když se Voděnka probudila, pokračovala ve vyprávění, jako by mezitím vůbec byla nespala.

Tak jsem cestovala po obloze, až jsem se opět ocitla nad nějakým jiným městem, které svítilo do noci spoustou barevných světýlek. Rozhodla jsem se proto, že se do něj vypravím. Vystoupila jsem z mráčku, na kterém jsem zrovna cestovala, a začala jsem hledat vhodné místo k přistání. Opět jsem uviděla zelený flíček a zamířila jsem si to rovnou k němu. Protože jsem si pamatovala, jak měkké a houpavé bylo mé přistání na té krásné střeše, tak jsem nasadila nejvyšší rychlost a řítila jsem se k tomu zelenému flíčku. Až příliš pozdě jsem si všimla, že tam nejsou žádné rostlinky, jen na zeleno natřený plech. Bohužel už bylo příliš pozdě a já jsem se rozplácla jak

široká, tak dlouhá na veliké šikmé střeše, kde se nebylo čeho chytit. A jak jsem byla otřesená tím tvrdým dopadem, začala jsem se kutálet se střechy dolů a spadla jsem na betonový chodník.

Voděnka zavzdychala při vzpomínce na tu ránu a ukazovala mi, jakou má jizvu na kolínku.

No, aby toho nebylo málo, tak se přihnala taková velká parta kapek a popadla mě a nesla mě s sebou. Když jsem se konečně vzpamatovala, zjistila jsem, že se nacházím v tmavém tunelu, kterým se valí spousta kapek. Některé byly potlučené ještě víc než já.

Starší a zkušenější kapky volaly, že se nacházíme v dešťové kanalizaci. Jedna kapka vedle mne si ulehčeně odechla: „No to je dobře, ještě že jsme se nedostaly do odpadní vody, s kterou tečou splašky z toalet a továren. Takhle máme šanci, že se odsud dostaneme brzo ven.“ Koukala jsem na tu starší kapku asi dost nechápavě, protože se na mě usmála a říká: „Aha, ty jsi asi ještě nikdy nebyla v žádné kanalizaci, vid’?“ A hned mi začala vysvětlovat, že lidé používají kanalizaci, aby odvedla vodu z města. Kanalizace odvádí buď jen vodu, kterou na zemi přinesl déšť, nebo ji odvádí společně

s vodou, kterou lidé ušpinili. Aby lidé věděli, jakou kanalizací voda odtéká, a podle toho poznali, co s vodou mají dělat, tak té, kterou teče jen voda přinesená deštěm, říkají kanalizace dešťová a té druhé, kde všechna voda teče pohromadě, říkají kanalizace jednotná.

Už mi to bylo jasnější, jen jsem pořád nevěděla, jaká je výhoda v tom, že jsme v dešťové kanalizaci. Ale i to mi stará kapka vysvětlila: „No to se má tak, dešťová kanalizace vede vodu rovnou do potůčku, nebo řeky, nebo třeba do nějaké nádrže. Jednotná kanalizace vede vodu nejdříve do čistírny odpadních vod, kde se voda vyčistí od vší té špíny, kterou ji lidé umazali, a trvá jí to déle, než se dostane do nějakého potůčku nebo řeky.“

A opravdu, za chvíli se objevilo světlo a my kapky jsme vyskočily ven z tunelu přímo do řeky. Ale jaké bylo moje zděšení! Nebyla to řeka, jakou jsem znala, která se klikatí krajinou, a na břehu jsou zvířátka, která z ní pijí. Tahle řeka byla úplně jiná. Měla vysoké betonové břehy a nebylo možné z ní nikudy utéct. Všechny kapky se hnaly obrovskou rychlostí, hučely, strkaly do sebe, a jak do sebe strkaly, tak se otloukaly o ty vysoké betonové zdi. Dokonce i dno

bylo z betonu a nedalo se do něj zavrtat a odpočinout si. Už jsem si myslela, že je to můj konec, že se snad o ty betonové břehy dočista otluču. Náhle však kapky začaly zpomalovat, betonové břehy zmizely a řeka se rozšířila, že nebylo možné dohlédnout na druhou stranu. Všechny kapky si oddechly a ta nejstarší z nich povídá: „Snažte se co nejvíce si odpočinout, docestovaly jsme do vodní nádrže, ale máme před sebou ještě dlouhou cestu se spoustou překážek. Snažte se usnout a pořádně se prospat, ať máte sílu na další cestu.“

Jakmile mi to Voděnka pověděla, tak zase usnula. Musel to pro ni být opravdu hrozný zážitek, když jen povídání o něm ji tak vyčerpalo.

Podívala jsem se směrem k rokujícím kapkám, vypadalo to, že ještě nenašly žádné řešení.

Jak Voděnka jela tobogánem a jak potkala ryby

Voděnka se za chvilíčku zase probudila a pokračovala ve vyprávění: „Tak v té vodní nádrži, víš ty vlastně, co je to vodní nádrž?“, zeptala se mě Voděnka a ani nepočkala, co jí odpovím,

a začala mi vysvětlovat, že nádrž je vlastně takové velké jezero, které nevytvořila příroda, ale člověk.

V té nádrži jsme se pár dní zdržely. Potápěla jsem se, hrála si s rybami, pozorovala larvy, brouky i různé rostlinky. Občas jsem se vyšplouchla na břeh a pak jsem se skutálela zpět do nádrže a povídala jsem si s ostatními kapkami. Pomalu se mi zahojily všechny škrábance a boule. Náhle stará a zkušená kapka začala volat: „Pozor! Připravte se! Blížíme se k hrázi. Srovnejte se do řady, ať se moc netlačíte u výpusti a nezpůsobíte si úraz.“ Ale znáte to, ne všichni řádně poslouchají. Některé kapky brebentily, jiné se honily a poštuchovaly a upozornění staré zkušené kapky nevěnovaly pozornost. Tak se stalo, že se všechny kapky hrnuly najednou do trubky, kterou odtékala voda z nádrže. Celá hráz se začala otřásat, protože se všechny kapky nemohly do té trubky vejít. Řada z nás se překulila vrchem přes hráz a valily jsme se z velké výšky dolů do říčky. Naplnily jsme ji po okraj. Pod hrází jsem si všimla, že na břehu stáli lidé, kteří se báli, že neseme povodeň. Když viděli, že jsme se do koryta říčky vešly, tak se začali radostně smát, že povodeň je zažehnána.

Ale řeknu ti, byl to velký sešup. Jako bychom jely po nějakém tobogánu.

Když už jsem tedy byla venku v říčce, slyším, jak někdo volá: „Prosím vás nevíte někdo, kde je rybí výtah nebo alespoň rybí přechod?“ Dívala jsem se okolo sebe a najednou jsem uviděla rybu. Nebyla to jen tak ledajaká ryba. Byl to krásný duhový pstruh. A bylo jich tam spousty a všichni hledali ten rybí výtah nebo přechod. Konečně připlaval jeden veliký pstruh a povídá: „Poplavte za mnou, já to tady znám a ukážu vám, kudy se dostanete přes tuto hráz.“ Ryby se spořádaně srovnaly do řady a vyrazily za velkým pstruhem. Než odpluly, tak mi jedna vysvětlila, že plují proti proudu řeky, aby se mohly vytříit a z jejich jiker se mohli narodit další pstruzi.

Zatímco ryby pluly proti proudu řeky, my kapky jsme cestovaly po proudu. Pluly jsme dlouho, až jsme se dostaly do místa, kde byly břehy řeky takové divné a do řeky tam vedla velká trubka, která do sebe vtahovala spoustu kapek a odváděla je daleko na nějaké pole, kde je lidé používali na zalévání. Já jsem se, naštěstí, té velké rouře vyhnula a plula jsem dál.

O kousek dále vedla do řeky jiná trubka, ale tentokrát nevtahovala žádné kapky, ba naopak, kapky z ní vyjížděly jako rychlá závodní auta. Většina kapek byla špinavá od hlavy až po paty a nepěkně páchla. Zeptala jsem se jich, co se jim to stalo, a ony ukazovaly na město u řeky, kde je prý lidé umazali a pak je poslali do kanalizace a z ní rovnou do řeky. Naštěstí v řece byla spousta rostlinek, živočichů a bakterií a ti všichni tu špínu snědli. I špinavé kapky se brzo vyčistily a rostlinky a zvířátka měly plná bříška, jen se bály, aby příště těch špinavých kapek nebylo ještě více, protože to už by všechno sníst nezvládly. Bylo by jim špatně a mohly by onemocnět.

A tak jsme cestovaly dál. Když už jsem ze všeho toho plavání byla moc unavená, poprosila jsem Sluníčko, jestli by mě mohlo vytáhnout na nějaký obláček. Široko daleko však žádný obláček nebyl, jenom ten černý mrak. Tak mě Sluníčko vytáhlo na něj. Domluvila jsem se s mrakem, že mě vysadí na nějakém krásném zeleném a měkoučkém místě, kde si odpočinu a zahojí se mi všechny mé škrábance a boule. Pak jsme se pomalu a klidně vznášely po obloze, až z toho mrak usnul. Když ho pak ze snu probudilo dovádění kapek ve

fontáně. On se tak lekl, že nás všechny vyklopil přímo tady nad tím náměstím. A já mám těch boulí a škrábanců ještě víc. Já se z toho snad nikdy nedostanu, začala Voděnka znovu natahovat.

Snažila jsem se jí uklidnit: „Vždyť my určitě něco vymyslíme.“

Jak se z Voděnky stal vynálezce a jak já jsem dostala úkol

Voděnka přestala plakat, zamyslela se, pak se najednou usmála a začala radostně volat: „Už to mám! Už to mám, já jsem na to přišla!“

Volala tak nahlas, že se rokující kapky zarazily a všechny se k nám seběhly. A začaly se Voděnky vyptávat: „Co máš? Na co jsi přišla? Řekni nám to! Povídej!“

Voděnka je ještě chvilku napínala, ale pak už se nedala déle přemlouvat a začala kapkám líčit, co ji napadlo.

„Víte, já jsem během svého cestování zjistila, že nejlepší je spadnout na trávu nebo květinu nebo strom, prostě na něco měkkého.“

Kapky na ni nechápavě koukaly, to přece ví každý.

Voděnka pokračovala: „Tak poprosíme travičku a květinčky, aby začaly růst tady mezi těmi kostkami a na tom betonu. Když jim budeme dávat hodně pít, tak to určitě pomůže a náměstí se bude brzo zelenat a bude měkoučké na dopad.“

Tráva, na které se Voděnka celou dobu houpala, začala souhlasně přikyvovat: „No to je přece samozřejmé. Myslím, že mohu říci za všechny rostlinky, že jsou pro, pomůžeme vám.“

Z hromádky hlíny pod trávou vykoulala žížala a začala volat: „Já vám také pomůžu, budu vrtat do betonu a asfaltu dírky, aby tam mohla zapadnout nová semínka.“

Koukala jsem s otevřenou pusou, jak vznikl geniální plán na tvorbu měkkých ploch, kam mohou kapky přistávat. Ale musela jsem Voděnkino plánování trochu zastavit.

„Počkej, Voděnko, ono to není tak jednoduché. Podívej se, po náměstí jezdí auta a chodí lidé. Když tady všude budou růst květinčky a travička, tak po nich budou jezdit auta a šlapat lidé a rostlinky to bude moc bolet.“

Voděnka se zarazila a říká: „To máš pravdu, co s tím budeme dělat?“

Chvilíčku jsme přemýšleli a pak jsme všichni současně najednou měli řešení. Bylo by dobré, aby na náměstí byly vedle betonu a asfaltu také záhonky a květináče, kde budou růst rostlinky, a kapky budou moci přistávat do měkkého.

Ozvala se i žížala: „To máte pravdu, mne by provrtání všeho toho asfaltu a betonu trvalo moc dlouho, i kdybych si pozvala na pomoc celou svoji velkou rodinu.“

To je moc dobrý nápad, zaradovali se všichni.

Voděnka se otočila na mne a povídá mi: „Pro tebe mám jeden velmi důležitý úkol. Musíš lidem a hlavně dětem vysvětlit, že asfalt a beton není pro nás kapky dobrý, že si o něj vždy natlučeme a odřeme kolínka. Moc je prosíme, aby nám pomohli a vrátili do měst víc květiněk a travičky, abychom mohly padat do měkkého, a mohly si povídat s rostlinkami a chvíli s nimi pobýt. A také jim řekni, že ty řeky, co mají betonové břehy a hráze, nejsou dobré ani pro kapky a ani pro ryby, protože nemůžeme volně cestovat a často se v nich

ještě poraníme. Zeptej se, jestli by nemohli vymyslet něco, aby se nám lépe cestovalo, bezpečně a bez úrazů.“

Všechny kapky na Voděnku obdivně koukaly a Voděnka plánovala dál, jak je třeba, aby si lidé uvědomili, že voda je pro ně moc důležitá. Když ji všechnu ušpiní a pošlou rychle pryč těmi betonovými trubkami a vybetonovanými řekami, tak jim bude voda jednou scházet a nebudou ji mít kde vzít. Proto je nutné lidi naučit vodě rozumět, aby věděli, co voda potřebuje, co si přeje a jak mohou pomoci jí a ona zase jim. Pak budou moci žít s vodou v přátelství a vážit si jí. Vždyť i každý člověk ji má spoustu ve svém těle a měl by ji tedy mít rád.

Kapky hned plánovaly, kde která bude zalévat, aby rostlinky mohly růst a změkčit betonová a asfaltová náměstí a chodníky.

Voděnka byla ve svém živlu. Udílela rady, jak by to mělo vypadat a úplně zapomněla na všechny své boule a škrábance.

Nechtěla jsem ji rušit, tak jsem se pomalu zvedla a šla jsem okamžitě psát její příběh, abyste se o ní co nejdříve dozvěděli a začali jí pomáhat i vy. Třeba tím, že nebudete doma nechávat téct

vodovodní kohoutek, venku šlapat po kytíčkách nebo je zbytečně trhat, anebo tím, že nebudete házet do potůčku nebo řeky odpadky, ale dáte je raději do odpadkového koše. Pomůžete třeba i tím, že si doma do květináče zasadíte nějakou rostlinku, kterou dáte pro kapičky na okno, aby měly kde přistát. Jste všichni moc šikovní a určitě přijdete na spoustu dalších věcí, jak kapkám a vodě pomoci, aby jim s námi bylo dobře.

Na shledanou Voděnko a hodně štěstí!

Příběhy ze života vodních kapek

Příběh třetí

Text pohádek:	Dana Komínková
Ilustrace:	Věra Tomisová
Vydalo:	České vysoké učení technické v Praze
Zpracovala:	Fakulta stavební Thákurova 7, 166 29 Praha 6 +420 2 2435 5412
Tisk:	Bílý slon s.r.o. Škroupova 11, 301 00 Plzeň
Počet stran:	26
Náklad:	1000 ks
Vydání:	první
ISBN:	978-80-01-05467-3